

Unghestene løber hurtigere

Fransk fremgang med amerikansk blod afløst af svensk fremgang med fransk blod. Denne artikel nummer to i serien om travhestens udvikling i hastighed tager udgangspunkt i 3-årstravernes største løb i Europa og USA

Tekst: Lars Donatzky
Foto: Burt Seeger

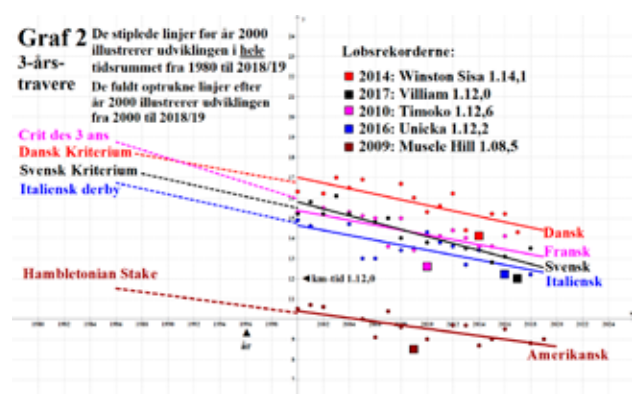
Det ses på tendenslinjerne i Graf 2, at det giver god mening at benytte vindertiderne fraserteret de 20% ekstremt "dårligt" afvigende. Se sideartiklen "I regn og blæst" og Graf 1 angående metoden.

Den gode mening ses ved, at der opnås meget ensartede resultater, dog også med bemærkelsesværdige forskelle.

Graf 2 viser udviklingen i de største treårsløb i Danmark, Sverige, Frankrig, Italien og USA, og de stiplede linjer viser tendensen for hele perioden 1980 til 2018, mens de fuldt optrukne og plottede punkter viser tendensen fra 2000 til 2018. De forskellige løbsdistancer, startmetoder, baner og banestørrelser betyder, at man ikke skal fokusere på linjernes indbyrdes beliggenhed, men på linjernes hældning.

Men for en ordens skyld anføres, at Dansk Kriterium køres på 2500m auto, Svensk Kriterium 2640m auto, Kriterium des 3 ans på 2700m på Vincennes 2 kilometers oval med fransk voltstart, det italienske Derby på 2100m auto og Hambletonian Stakes på 1609m auto på milebane.

På de stiplede linjer ses, at hældningen for den lille franske linje "Criterium des 3 ans" er størst, dvs. forbedringen er den største over de næsten 40 år. Den måles til 2,0 sekunder/km pr. tiår, men det ses også på den fuldt optrukne linje efter år 2000, at forbedringen er faldet til 1,2 sekund/km pr. tiår gennem de sidste tyve år.

På den fuldt optrukne sorte linje "Svensk Trav-Kriterium" er hældningen større end på de andre efter år 2000, målt til 1,7 sekund/km pr. tiår, mens forbedringen set over hele forløbet holder sig på 1,4 sekund/km pr. tiår.

En mulig forklaring: I perioden 1980 til 2000 fik fransk travsport enorm glæde af de da få og for nyligt importerede hingste og hopper fra USA, og det betød direkte to Kriterium des 3 ans-vindere efter Florestan, én efter Royal Prestige og én efter Workaholic. Det var vel noget af en revolution af den franske trav. I dag nyder fransk

travsport glæde af de afledte effekter, men uden et nyt supplement fra USA.

Sverige med ”nye” amerikanere

Sverige har til gengæld efter år 2000 mixed med de franske – og dermed delvis amerikanske – hingste, og de har sørget for til stadighed at blande med nyt blod fra USA. Franske hingste som Orlando Vici, General du Pommeau og Ready Cash har fædret svenske Kriteriumsvindere i dette tidsrum, Hilda Zonett (år 2000) havde selv en fransk mor, men det skal retfærdigvis også med, at de to franske hingste Tibur og Pontcaral havde én vinder hver i perioden fra 1980 til 2000, og at Tibur i anden og tredje generation har andel i flere Kriterievindere siden.

Det ”nye” amerikanske tilskud til Sverige siden 2000 har bl.a. bestået i fædre til Kriteriums- og Derbyvindere som Muscle Hill, Malabar Man, Chocolatier, Conway Hall, Make It Happen og Classic Photo.

Det står i hvert fald fast (se tabel over storløbene), at såvel Kriterium des 3 ans som Kriterium des 4 ans har haft størst fremgang i perioden fra 1980 til 2000, mens det svenske Kriterium og Derby

har taget føringen i den svensk-franske konkurrence om størst fremgang siden år 2000.

Danske opdrættere i topklasse

Hvis man sammenholder hældningerne på tendenslinjerne, kan man se, at Dansk Trav Kriterium (fuld optrukken rød efter 2000) byder på nogenlunde samme forbedringstakt som tilsvarende løb i Frankrig og Italien, når vi ser på tiden efter 2000, og det samme gælder Derbyet sammenholdt med Kriterium for 4 års. Se tallene i tabellen. Her kan man også se, at forbedringstakten i Dansk Trav Derby er steget til 1,6 sekund/km pr. tiår i den sidste periode.

Udviklingen i det seneste interval fra 2000 har dog så relativt få data, at man ikke skal lægge sig alt for fast på de angivne decimaler. Om det nu på længere sigt viser sig at være 1,2-1,4 eller de angivne 1,6 sekund/km pr. tiår, er det efter min mening under alle omstændigheder dybt imponerende af de danske opdrættere.

Prøv at tænke på, at der hele vejen i 1980’erne blev født mellem 1.200 og 1.400 travføl årligt, mens der siden 2011 har været færre end 600 pr. år.

Reelt er der ved sammenligning generelt kun mellem en tredjedel og halvdelen af firsernes føl, og alligevel lykkes det opdrætterne at skabe så meget kvalitet og konkurrence i en årgang, at tendensen er fortsat og endda forbedret fra 1,3 til 1,6 sekunder pr. tiår!

Meget bemærkelsesværdig er fremgangen i Hoppe Derbyet og i Kriterium Hoppeløb. Det var nye løb i begyndelsen af firserne, og i dag er pengene og prestigen i disse klassiske sejre vokset voldsomt. Måske giver det noget af forklaringen, men ellers efterlyses en bedre teori?

Fremgangene i disse hoppeløb er blandt de største i hele skemaet (på grøn baggrund).

USA – stadig tidligere udvikling

At den amerikanske tendenslinje for Hambletonian Stake ligger klart underst, er logisk alene af den grund, at man kører på 1609 meter med startvogn på milebaner.

Amerikansk travsport og travavl blev sat først i system og er optimeret i flest generationer, og derfor har amerikanerne fra starten været et hestehoved eller to foran. Derfor ville det ikke være underligt, hvis man der måske nærmer sig ”grænsen”, og man ser, at forbedringstakten er lidt mindre i f.eks. Hambletonian Stake og til dels Hambletonian Oaks.

Men amerikanernes tendens til hele tiden at avle på tidlig udvikling, ved det hurtige generationsskifte og hingstens tidlige overgang til avl gør, at der stadig nås markante forbedringer på toårshestene, og det er næppe tilfældigt, at Merrie Annabelle/Jim Doherty for 2-årshopperne viser en vild forbedringstendens med 2,2 sekund pr. tiår. Og det skyldes ikke kun Missions Briefs vanvittige 1.09,2 fra 2014. Uden at medregne denne tid ville tendensen være 2,0 sekund pr. tiår.

Det ”rykker” for disse unge hopper, men måske er det også ligesom i Danmark, at også Merrie Annabelle/Jim Doherty Memorial har fået større bevågenhed og prestige gennem de sidste 20 år. Også toårshingstene i Peter Haughton Memorial følger godt med.

Mere moderat forbedring hos de ældre

For at se på udviklingen hos hurtigraverne – de ældre – er Prix d’Amérique, Elitloppet, Grand Criterium Vitesse og Nat Ray/John Cashman Memorial medtaget.

Også her ses størst forbedring i de franske løb, når man ser over hele perioden, mens alle fire løb holder sig på det samme niveau 0,5-

Forbedringer i vindertid angivet i sekunder pr. tiår

20% mest negativt afvigende tider er fraserteret		
Intervaller	1980-2019	2000-2019
Snit for alle ungheste-løb	1,4	1,6
Danske storløb		
Derby	1,3	1,6
Kriterium	1,2	1,4
Hoppederby	1,5	1,9
Hoppe-Kriterium	1,4	2,0
Gennemsnit	1,35	1,73
Svenske storløb		
Derby	1,4	1,8
Kriterium	1,4	1,7
Sto-derbyt	1,4	1,5
Sto Kriteriet (Oaks)	1,5	1,7
Gennemsnit	1,43	1,68
Franske storløb		
Crit. For 4-års	2,1	1,6
Crit. For 3-års	2,0	1,2
Gennemsnit	2,05	1,40
Amerikanske storløb		
Hambletonian	0,9	0,9
Hambletonian Oaks	1,0	1,3
Peter Haughton 2-års h/v	1,2	1,4
Jim Doherty 2 års-hp	1,1	2,2
Gennemsnit	1,05	1,45
Internationale storløb for ældre		
Prix d’Amérique	1,8	0,8
Elitloppet	1,0	0,7
Grand Crit. de Vitesse	1,4	0,5
John Cashman mem.	0,9	0,8
Gennemsnit for de ældre	1,28	0,70

0,8 sekund pr. tiår, når vi ser på tiden efter år 2000. Det er jo også "de samme heste", der deltager.

Forestillede man sig, at forbedringen kunne fortsætte med 1,5 eller 2 sekunder pr. tiår, så ville traveren jo i løbet af dette århundrede "overhale" fuldblodet, og det er jo ikke lige sådan at tro på. Der må vel være en grænse? Fuldblodet analyseres i øvrigt i næste artikel.

At vurdere, om mest amerikansk eller mest fransk blod er bedst i dag, er jeg i hvert fald ikke i stand til. Der er jo i dag en vis portion amerikansk i "alle" franske travere. De senere års store stjerner som Propulsion, Ready Express og Bold Eagle byder på henholdsvis 100%, 73% og 53% amerikansk blod, og blandt de sidste ti års vindere af Elitloppet er Iceland og Nuncio med 100% amerikansk blod, mens de mest franske er Timoko med 65% fransk og Dijon med 55% fransk blod.

Men man kan med stor sikkerhed sige, at en større andel af fransk blod betyder en lavere indavlskoefficient. Hvor meget det så end betyder? Kenneth Nielsen, der jo dækker de franske løb for DanToto, udtrykker sin vurdering sådan: "Hvis sønner af Muscle Hill og Ready Cash kæmper gennem et opløb, så vinder den efter Ready Cash".

Opdrætningsløbet

Når toårshestene ikke er medtaget for Europas vedkommende, skyldes det flere ting. Der er vel en voksende erkendelse af, at toåringerne ikke er færdigudviklede og derfor ikke skal presses alt for hårdt. Man-

ge afstår fra at tage del i det ræs, og derfor er det er mere usikkert mål for fremgangen på denne side af Atlanten.

Det andet er, at Dansk Opdrætningsløb har ændret distance fra sprint til 2000 meter i år 2007 og derfor ikke egner sig til sammenligning med andre lande. Graf 3 viser udviklingen i Opdrætningsløbet fra 1913, da man begyndte at "køre til" i løbene.

Det ses at forbedringen i starten er helt enorm, væsentligst på grund af amerikansk avlsmateriale, indtil 1938, hvor løbet blev ophævet. Det blev ophævet blandt andet med den begrundelse, at en stor vinderpræmie ville belaste unghesten, så den havde svært ved at begå sig i klassen. Det gælder jo også i dag, men til gengæld er der lidt flere årgangsløb at satse på nu.

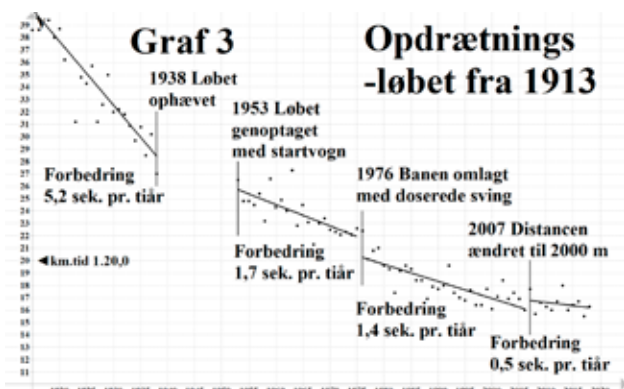
I perioden fra 1938 til 1953 var der generelt stilstand i dansk travsport, og uden startvogn var løbsrekorden næppe blevet forbedret ved genoptagelsen i 1953. Så følger mønstret Derbyet (fra artikel 1), og at forbedringen fra 2007 til 2018 kan beskrives til "kun" 0,5 sek./km pr. tiår, er måske ikke helt retvisende. Der er for få observationer til helhjertet at tro på netop dét tal.

Hvis man ser på de to spring i tendenslinjer i 1976 og 2007, så antyder det første spring i 1976, at baneomlægningen kunne betyde ca. 1,5 sekund i kilometertid for disse babyer på sprint, mens distanceforøgelsen fra 1609 til 2000 meter i 2007 antyder et minus på 0,8 sekund i kilometertid for denne aldersklasse. Man skal ikke lægge sig fast på decimalerne, men "sjusset" er måske ikke helt ved siden af.

I denne artikel er jeg ikke kommet ind på forbedringer af træningsmetoder, fodring, sulkyer mv. Dels er disse ting vel forbedret løbende over tid alle steder, og dels er det svært at sætte tal på. I hvert fald for mig.

Og så ved jeg også godt, at nogle af mine "forklaringer" kan være fejlbehæftede, og at jeg kan have overset væsentlige ting. Derfor vil jeg meget gerne have input om fejl og mangler på e-mailadressen lars.donatzky@outlook.dk.

Ellers fortsætter nørderiet med montétrav, pacere, fuldblod og noget atletik sammenholdt med travløbene samtidig med, at jeg forsøger at få fagfolk til at give bud på nogle af de mange åbne spørgsmål og mysterier. ■

I REGN og BLÆST

Tekst: Lars Donatzky

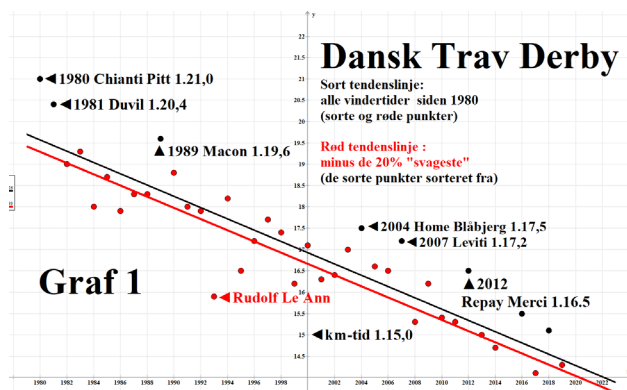
Hvis man skal undersøge travestens udvikling i hastighed, er storløbnes vindertider et glimrende redskab. Men for at få det mest korrekte resultat, skal løbsdistance, startmetode, banestørrelse og bane holdes fast, mens man studerer udviklingen over tid, og banelegemet skal ikke have undergået for store forandringer, som f.eks. ved dosering af sving.

Men så er der jo også regn, blæst, kulde og opblødt bane, som kan spille negativt ind på vindertiden. Og så er der enkelte år med en taktik, hvor en voldsom og længere temponedsættelse har haft betydning.

Disse ting kan have en "forstyrrende" indflydelse på billedet af udviklingen set over en kortere årrække, men generelt viser de sig nærmest uden betydning for de store linjer i udviklingen.

Det skyldes, at såvel dårligt vejr som taktisk "langsom kørsel" fordeles sig pænt over årene.

Som illustration tages Dansk Trav Derby fra 1980. Graf 1 viser en sort tendenslinje, hvor alle vindertider er medtaget. Den matematisk bestemte linje viser en fremgang i vindertiden på 1,3 sekund/km pr. tiår. Hvis 1.16,9 i år 2000 var typisk for vindertiden, er 1.15,6 den "typiske" vindertid ti år senere i 2010 osv.

Hvis man fra denne udvikling fjerner de 20 % af vindertiderne, som afviger mest negativt fra linjen (størst afstand op fra linjen), så fjernes de otte sorte punkter, og så er de røde tilbage. Også her bruges en rent matematisk metode til frasortering. Dette er naturligvis for at undgå "manipulation" med materialet, men omvendt har det også som konsekvens, at relativt gode vindertider opnået i dårligt vejr medtages. Dette er dog helt uden betydning for konklusionerne.

De røde punkter illustrerer altså normale år, og de giver en rød tendenslinje med præcis den samme hældning som før, dvs. forbedring på 1,3 sekund/km pr. tiår.

At den "normale" linje og udvikling (under gunstige løbsvilkår) ligger underst i grafbilledet, er naturligt, når vi har taget regnvejrs-

derbyer som bl.a. Chianti Pitt, Macon og skybrudsløbet Repay Merci fra. Også Home Blåbjergs vindertid 1.17,5 fra 2004 hører til de frasorterede. Her fik Thomas Uhrberg lov til at føre to kilometer i 1.19-tempo, så her var det først og fremmest taktikken, og ikke vejret, der gav den dårlige vindertid.

Måske var det samme gældende ved den "svage" tid 1.20,4 i 1981 Duvil (Jørn Laursen). I hvert fald husker jeg, at Johnny Takter og Dilli Hanover i 1981 havde fanget en storpullende favorit Dan Holmbo i ryg efter en lynstart, men helt langsomt gik det jo nok heller ikke med en tændt Dilli og en ung Takter. Det påpeger Steen Juul i hvert fald.

At den ny linje og udviklingstendens ligger lidt under er uvæsentligt. Pointen er, at hældningen på de to linjer er næsten ens, dvs. at udviklingstendens er den samme, forbedring på 1,3 sekund pr. kilometer pr. tiår.

Men kunne også argumentere for, at man skulle fjerne undtagelseshestene og præstationer som Rudolf Le Ann og Winston Sisa fra statistikken (se de to nederste punkter i 1993 og 2015), men også udviklingen uden 10% bedste og 10% dårligste afvigelse viser en fremgang på 1,3 sekund pr. tiår. Og når man skal beskrive travhestens udvikling, er det jo heller ikke rimeligt at fjerne de bedste individer under optimale betingelser.

Helt aktuelt vandt Dumbo i fremragende vejr årets Trav Derby i 1.14,3. Skulle han følge den røde tendenslinje fra 1980 til 2018, så skulle vindertiden være et sted mellem 1.14,1 og 1.14,2. Og hvis man tænker tilbage til år 2000 og dengang (med baggrund i tiderne fra 1980 til 2000) havde brugt metoden til at forudsige vindertiden 19 år frem til 2019, ville man have sagt 1.14,5.

Et eksempel beviser aldrig noget, men det virker ikke så skævt, når tiderne før årtusindeskiftet lå på niveauet 1.16,5-1.17,0.

I denne og kommende hastigheds-artikler bruges metoden med at fjerne 20% "negative" (langsomme) afvigelse fra tendenslinjen for også at kunne skabe et mere korrekt billede på kort sigt.

Et enkelt sted har denne finjustering afgørende betydning. Se f.eks. selv det afvigende italienske Derby med en flere sekunder ringere vindertid 1.14,8 i 2017. Søg på Valchiria OP på YouTube. Mage til makværk af et storløb!

For at give et tidssvarende bud på udviklingen, har vi fokuseret på intervallerne fra 1980 til 2000, og fra 2000 til 2018. Enkelte løb er først startet sent i firserne eller først i halvfemserne, og så er statistikken startet dér – og i enkelte løb er distancen ændret væsentligt, hvorfor kun tider fra løb under de nuværende forhold er brugt. Det siger sig selv, at der er større sikkerhed på resultaterne, jo længere en periode, man undersøger for. Så er der flere data til rådighed.

En undtagelse fra det generelle billede er det italienske Derby del Trotto, hvor der er medtaget noteringer fra forskellige baner efter at have konstateret ensartetheden, men ellers har de mange baneændringer og -lukninger i Italien gjort, at Derby del Trotto for 3-års er det eneste italienske løb, der er medtaget i undersøgelsen. ■